

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 94.152 van 20 maart 2001
in de zaak A. 98.722/XII-2888.**

GEMEENTERAADSVERKIEZING VAN 8 OKTOBER 2000 TE BERLARE.

In zake : Karel DE GUCHT,
die woonplaats kiest bij
advocaat P. LACHAERT,
kantoor houdende te MERELBEKE,
Hundelgemsesteenweg 166, bus 5-6

belanghebbende partij :

Jan VAN SANDE,
die woonplaats kiest bij
advocaat D. LINDEMANS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Keizerslaan 3.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Karel DE GUCHT op 27 december 2000 heeft ingediend om beroep in te stellen tegen het besluit genomen op 15 december 2000 door de bestendige deputatie van de provincieraad van OOST-VLAANDEREN, waarbij het bezwaar dat hij had ingebracht tegen de op 8 oktober 2000 te BERLARE gehouden gemeenteraadsverkiezing wordt verworpen;

Gelet op het bericht voorgeschreven in artikel 5, tweede lid, van het koninklijk besluit van 15 juli 1956 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, in geval van beroep als bedoeld bij artikel 76bis van de gemeentekieswet;

Gezien het administratief dossier;

Gezien de memorie van antwoord van de belanghebbende partij en de "memorie van antwoord" van verzoeker;

Gezien het verslag opgesteld door auditeur B. THYS;

Gelet op de beschikking van 6 februari 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 20 februari 2001;

Gelet op de kennisgeving aan partijen van de beschikking tot vaststelling en van het auditoraatsverslag;

Gehoord het verslag van kamervoorzitter D. VERBIEST;

Gehoord de opmerkingen van advocaten P. LACHAERT en E. BREWAEYS, die verschijnen voor verzoeker, en van advocaat F. JUDO, die loco advocaat D. LINDEMANS verschijnt voor de belanghebbende partij;

Gehoord het eensluidend advies van auditeur B. THYS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

1.1. Met het oog op de op 8 oktober 2000 te Berlare te houden gemeenteraadsverkiezing worden zes kandidatenlijsten ingediend.

Het hoofdstembureau stelt de volgende uitslag vast :

		stemcijfer	zetels
lijst nr. 1	AGALEV	361	0
lijst nr. 4	SP	873	1
lijst nr. 7	CVP	4.267	12
lijst nr. 11	VLD	3.916	10
lijst nr. 14	BAL	277	0
lijst nr. 15	VIVANT	91	0.

1.2. Verzoeker was kandidaat op de lijst nr. 11 VLD, de belanghebbende partij op de lijst nr. 7 CVP. Beiden zijn door het hoofdstembureau verkozen gemeenteraadsleden verklaard.

Met een 16 november 2000 gedagtekende brief richt verzoeker samen met vijf andere verkozen kandidaten van zijn lijst een bezwaarschrift tot de bestendige deputatie. Dit bezwaarschrift vangt aan als volgt :

"Krachtens artikel 74 van de gemeentekieswet dienen ondergetekenden, verkozen op de VLD-lijst, bezwaar in tegen de gemeenteraadsverkiezing van 8 oktober jl. te Berlare.

Dit bezwaar steunt enerzijds op overtredingen van de gemeentekieswet en anderzijds op een overtreding van artikel 7 van de wet van 7 juli 1994";

In dat bezwaarschrift voeren deze verzoekers vooreerst aan dat artikel 147bis, § 2, van het Kieswetboek zou zijn geschonden doordat de gemeentelijke overheid volmachten heeft afgeleverd terwijl niet alle gemachtigden voldeden aan de voorwaarden inzake bloed- en aanverwantschap en wijzen zij op het feit dat een belangrijk aantal inwoners van het OCMW-rusthuis te Overmere door de directie niet in het bezit zijn gesteld van hun oproepingsbrief; voorts zouden artikel 7 van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de

controle op de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en de gemeentekieswet niet zijn nageleefd, doordat Camiel MOERMAN, kandidaat op de CVP-lijst, op 15 september 2000 aan alle inwoners van Berlare een schrijven heeft toegestuurd, met als bijlage een publicatie "Heden en verleden van het Donkmeer" dat als een gadget of een geschenk moet worden aangemerkt.

1.3. Bij beslissing van 15 december 2000 beschouwt de bestendige deputatie het bezwaarschrift als louter strekkende tot ongeldigverklaring van de verkiezing en niet tot vervallenverklaring van het mandaat van Camiel MOERMAN. Het wordt ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

In diezelfde beslissing wordt het proces-verbaal van het hoofdstembureau houdende vaststelling van de zetelverdeling tussen de lijsten en de rangorde van de raadsleden en hun opvolgers juist bevonden en de verkiezingsuitslag, zoals afgekondigd door het hoofdstembureau, bevestigd;

2. Over de rechtspleging.

Overwegende dat verzoekers "memorie van antwoord" uit de debatten moet worden geweerd; dat immers het voornoemde koninklijk besluit van 15 juli 1956 niet in een dergelijk stuk voorziet; dat verzoekers overigens ter terechtzitting hun repliek op de memorie van de belanghebbende partij hebben kunnen doen gelden;

3. Over het voorwerp van het beroep.

3.1. Overwegende dat verzoeker ter terechtzitting betoogt dat de Raad van State ook uitspraak moet doen over de vraag of Camiel MOERMAN al dan niet van zijn mandaat vervallen moet worden verklaard;

3.2. Overwegende dat de vervallenverklaring van het mandaat van gemeenteraadslid een ingrijpende sanctie is die uitdrukkelijk moet worden gevraagd; dat te dezen een dergelijk uitdrukkelijk verzoek niet voorkomt in het bezwaarschrift bij de bestendige deputatie; dat verzoeker in dat bezwaarschrift weliswaar in het derde middel gewag maakt van een overtreding van de voormelde wet van 7 juli 1994 doch dat bezwaarschrift als algemeen besluit bij de drie middelen een volzin bevat die luidt als volgt : "Rekening houdende met het feit dat de toewijzing van de laatste zetel geschiedde op basis van 23 stemmen verschil, zou ik de leden van de deputatie willen verzoeken deze overtredingen nader te willen onderzoeken en over het bezwaar uitspraak te willen doen"; dat die zin mede bewijst dat met het gehele bezwaarschrift enkel de ongeldigverklaring van de verkiezing werd beoogd; dat voorts het loutere feit dat een overtreding van de wet van 7 juli 1994 wordt aangevoerd, niet noodzakelijk met zich meebrengt dat de vervallenverklaring van het mandaat van de overtreder wordt gevorderd; dat immers een dergelijke overtreding ook kan worden aangevoerd, louter als een onregelmatigheid die de zetelverdeling tussen de lijsten heeft beïnvloed en derhalve tot de ongeldigverklaring van de verkiezing aanleiding kan geven; dat ten slotte in het inleidend verzoekschrift bij de Raad van State op geen enkele wijze is opgekomen tegen de beslissing van de bestendige deputatie wat betreft het voorwerp van het geschil; dat ook hier, bij de herneming van het derde middel in het verzoekschrift, meteen opnieuw de band

wordt gelegd tussen het uitdelen van de vermeende gadget en de invloed die daarvan zou zijn uitgegaan op de uitslag van de verkiezingen en op de zetelverdeling;

Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat volgt dat de vraag van verzoeker om Camiel MOERMAN van zijn mandaat vervallen te verklaren niet ontvankelijk is, aangezien die vordering als een uitbreiding moet worden aangemerkt van het bezwaar bij de bestendige deputatie;

4. Over de gegrondheid van het beroep.

4.1.1. Overwegende dat verzoeker in een eerste middel aanvoert dat bij de gemeenteraadsverkiezing te Berlare artikel 147bis, § 2, van het Kieswetboek betreffende de stemming bij volmacht werd geschonden; dat hij daarbij betoogt dat "verschillende getuigen, die evenwel anoniem wensen te blijven", hem hebben medegedeeld, dat, "inzake de door de gemeentelijke overheid afgeleverde volmachten" niet alle gemachtigden voldeden aan de door het voornoemde artikel 147bis, §2, gestelde voorwaarde inzake bloed- of aanverwantschap; dat hij aldus gewag maakt van een volmacht tussen Anita SCHEIRE en Christiane DE WILDE waaruit blijkt dat deze verwanten zijn in de vierde graad, terwijl krachtens de voormelde bepaling slechts als gemachtigde kan worden aangewezen "hetzij de echtgenoot, hetzij een bloed- of aanverwant tot de derde graad, op voorwaarde dat hij zelf kiezer is"; dat verzoeker voorts uit de rechtspraak van de Raad van State afleidt dat dit voorschrift substantieel is, de miskennis daarvan een wetsovertreding vormt en besluit dat het enige aangebrachte voorbeeld "op zich reeds voldoende (aantoont) dat de kiesuitslag en daarbij aansluitend de zetelverdeling (werden) beïnvloed";

4.1.2. Overwegende dat door verzoeker een handgeschreven en kennelijk door een andere hand ondertekende verklaring is voorgelegd die onder meer stelt "Ondergetekende DE WILDE Christiane verklaart stemvolmacht te hebben gegeven in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2000, aan Anita SCHEIRE, haar nicht. De familieverbinding was als volgt : mijn moeder, Vanhende Elisabeth en haar Moeder, Vanhende Stefanie waren zusters...";

Overwegende dat krachtens artikel 42bis van de gemeentekieswet de bepalingen van artikel 147bis van het Kieswetboek van toepassing zijn op gemeenteraadsverkiezingen; dat bijgevolg Christiane DE WILDE er niet toe gerechtigd zou zijn geweest haar nicht in vierde graad Anita SCHEIRE aan te wijzen als gemachtigde aangezien overeenkomstig artikel 147bis, § 2, eerste lid, onder meer slechts een bloedverwant tot de derde graad als gemachtigde kan worden aangewezen; dat, indien zou worden aangenomen dat Anita SCHEIRE op grond van een dergelijke volmacht effectief namens Christiane DE WILDE een stem voor de gemeenteraadsverkiezing te Berlare heeft uitgebracht, zulks zou zijn gebeurd met miskenning van het voormelde voorschrift en bijgevolg die stem ten onrechte als een geldige stem zou zijn geteld; dat echter gelet op de verkiezingsresultaten die ene stem op zichzelf geen invloed zou kunnen hebben op de zetelverdeling tussen de onderscheiden lijsten, zodat niet zou zijn voldaan aan de voorwaarde gesteld bij artikel 74bis, § 1, van de gemeentekieswet om de verkiezingen ongeldig te kunnen verklaren; dat voorts de aangevoerde onregelmatigheid, bij ontstentenis van overtuigende aanwijzingen dat andere gemachtigden hun stem zouden hebben uitgebracht zonder dat de voorwaarde inzake bloed- of aanverwantschap bedoeld in artikel 147bis, §2, van het Kieswetboek was vervuld, en bij gebreke aan opmerkingen betreffende de stemmen die bij volmacht zijn

uitgebracht in de processen-verbaal van de stembureaus, geen reden is om het door verzoeker gevraagde onderzoek in te stellen naar alle verleende volmachten; dat het middel niet gegrond is;

4.2.1. Overwegende dat verzoeker in een tweede middel aanvoert dat "een belangrijk aantal" bewoners van het OCMW-rusthuis te Overmere door de directie van dat rusthuis niet in het bezit werden gesteld van hun oproepingsbrief voor de gemeenteraadsverkiezing van 8 oktober 2000 en derhalve niet in de mogelijkheid zijn geweest om hun stem uit te brengen; dat verzoeker daarbij nader betoogt dat de directie van dat rusthuis aan plaatselijke dokters gevraagd heeft om voor de bewoners van het rusthuis, zonder dat deze daarom verzochten of daarover werden geraadpleegd, medische attesten af te geven ter verantwoording van hun niet-deelname aan de kiesverrichtingen op 8 oktober 2000, dat die attesten vervolgens samen met de oproepingsbrieven aan de voorzitter van stembureau 21 werden bezorgd, dat getuige DE LAUSNAY "de aanwezigheid van kwestieuze enveloppe heeft opgemerkt", dat de directeur van het rusthuis aan twee gemeenteraadsleden een verklaring heeft afgelegd die de voormelde gang van zaken bevestigt, dat aldus het stemrecht van de betrokken inwoners is geschonden; dat verzoeker besluit dat "vermits de toewijzing van de laatste zetel op basis van een verschil van 23 stemmen geschiedde, (...) de niet-deelname van alle valide bewoners van het kwestieus rusthuis een verschuiving in de zetelverdeling (kon) veroorzaken";

4.2.2. Overwegende dat de belanghebbende partij in haar memorie van antwoord tegenover dit middel de exceptie "obscuri libelli" inroept, stellende dat het middel bijzonder onnauwkeurig is omschreven, aldus onder meer geen enkele geschonden wetsbepaling aanhaalt en

evenmin het aantal bewoners van het rusthuis preciseert; dat deze partij er voorts op wijst dat door verzoeker geen verklaringen van de voornoemde directeur of gemeenteraadsleden worden voorgelegd; dat zij zelf bij haar memorie een verklaring van de directeur van het rusthuis voorlegt;

4.2.3.1. Overwegende dat uit het als tweede middel aangevoerde betoog voldoende duidelijk blijkt dat verzoeker heeft willen aanvoeren dat de directeur van het rusthuis het bepaalde kiezers onmogelijk heeft gemaakt om hun stem uit te brengen, doordat hij hen niet in het bezit heeft gesteld van hun oproepingsbrief en zonder hun medeweten medische attesten heeft laten afgeven om die niet-deelname te verantwoorden en aldus een onregelmatigheid beging die de zetelverdeling tussen de onderscheiden lijsten heeft kunnen beïnvloeden; dat de exceptie wordt afgewezen;

4.2.3.2. Overwegende dat van de verklaring door de directeur van het rusthuis aan de voornoemde gemeenteraadsleden door verzoeker geen bewijs wordt verstrekt; dat met de vermeende inhoud van die verklaring dan ook geen rekening kan worden gehouden; dat wel een verklaring voorligt van de directeur waarin te lezen is hetgeen volgt :

"Naar aanleiding van het artikel verschenen in Het Volk van waarin gestipuleerd werd dat ik opzettelijk oproepingsbrieven betreffende de verkiezingen van 8/10/00 zou achtergehouden hebben wil ik graag volgende feiten even verduidelijken.

- Alle oproepingsbrieven werden bij het sorteren van de post binnen onze administratie, op mijn verzoek, centraal in bewaring genomen dit om zeker te zijn dat er op naam van iedere bewoner een oproepingsbrief voor handen was en dat er ook geen oproepingsbrieven verloren zouden gaan bij het ronddelen ervan aan de bewoners daar meer dan 75% van onze bewoners zwaar zorgbehoevend en/of dementerend zijn.

- Aan de bewoners werd mondeling kenbaar gemaakt dat zoals gewoonte de oproepingsbrieven centraal op de administratie werden bewaard en dat ze deze ten allen tijde konden afhalen of laten afhalen door een familielid.
- Daar wij uit ervaring weten dat er nog maar enkele bewoners zelf gaan stemmen en dat de overigen wegens medische redenen niet kunnen instaan om deze opdracht te volbrengen en hiervoor soms een volmacht geven aan een familielid (waarbij trouwens ook een medisch attest noodzakelijk is) werd er reeds op voorhand aan de verschillende huisartsen gevraagd medische attestjes af te leveren voor hun patiënten.
- De oproepingsbrieven + medische attesten werden ter beschikking gehouden van de bewoners en/of gevolmachtigden tot op de dag van de verkiezingen. Rond de middag heeft mijn administratief medewerkster, Mevr. Rasschaert, de nog resterende oproepingsbrieven + medische attesten onder gesloten omslag afgeleverd in het desbetreffende kiesbureau te Overmere. Negen oproepingsbrieven + doktersattesten werden op voorhand afgehaald door gevolmachtigden, twee bewoners gingen zelf naar het kiesbureau en drie oproepingsbrieven + doktersattesten werden overgemaakt aan het kiesbureau te Berlare";

Overwegende dat er door verzoeker geen gegevens worden aangebracht waaruit zou moeten blijken dat dit schriftelijk relaas niet met de werkelijkheid zou stroken; dat blijkens die verklaring de bewoners van het rusthuis er wel degelijk van op de hoogte waren dat een oproepingsbrief voor de gemeenteraadsverkiezing op hun naam was toegekomen en zij er bovendien in kennis van waren gesteld dat zij die te allen tijde konden afhalen of laten afhalen door een familielid; dat er derhalve niets aan in de weg stond dat degenen die vanuit medisch oogpunt daartoe in staat waren, aan de gemeenteraadsverkiezing konden deelnemen; dat zulks ook blijkt uit het feit dat volgens de verklaring van de directeur twee bewoners effectief zijn gaan stemmen en negen andere een volmacht hebben verleend; dat de handelwijze van de directeur van het rusthuis, met naar zijn zeggen overwegend zwaar zorgbehoevende en zelfs

demente residenten, in zijn dienstverlenende rol, geen afbreuk deed aan het recht van de betrokkenen om te gaan stemmen; dat het middel niet gegrond is;

4.3.1. Overwegende dat verzoeker in een derde middel de schending aanvoert van artikel 7, § 1, 1°, van de voormelde wet van 7 juli 1994 doordat Camiel MOERMAN, kandidaat op de lijst nr. 7 CVP op 15 september 2000 naar alle inwoners van Berlare een brief heeft gezonden waarbij hij een publicatie heeft gevoegd van zijn hand, genoemd "Heden en verleden van het Donkmeer" en deze publicatie dient te worden opgevat als een "gadget" - volgens het oorspronkelijke bezwaarschrift als een "gadget of een geschenk"- zoals bedoeld in de voormelde wetsbepaling, omdat ze geen "politieke boodschap" inhoudt, "illustrerend of opiniërend ten aanzien van de verkiezingen en de kandidaten"; dat verzoeker ten slotte besluit dat het uitdelen van deze publicatie de uitslag van de verkiezing en de zetelverdeling heeft kunnen beïnvloeden;

4.3.2. Overwegende dat artikel 7, §1, 1°, van de meervermelde wet van 7 juli 1994 luidt als volgt :

"§ 1. Tijdens de drie maanden die aan de datum van de (...)gemeenteraadsverkiezingen (...) voorafgaan (...)mogen (...)de kandidaten (...) :

1° geen geschenken of gadgets hetzij verkopen, hetzij verspreiden";

Overwegende dat, in de lijn van hetgeen de Raad van State reeds in het arrest nr. 51.986 van 6 maart 1995 inzake de gemeenteraadsverkiezing te Merelbeke, onder meer met verwijzing naar de parlementaire voorbereiding, heeft gesteld, de aangehaalde wetsbepaling niet verbiedt originele technieken aan te wenden om de aandacht van de kiezers te trekken, op voorwaarde dat daarbij een politieke boodschap, die

illustreerend of opiniërend is ten aanzien van de verkiezingen en de kandidaten voor de verkiezingen, centraal staat en primeert op de waarde, van het verspreide geschenk of de verspreide gadget;

Overwegende dat te dezen de in het geding zijnde publicatie een brochure is die als bijlage is verzonden bij een brief van een kandidaat met een onbetwistbare politieke inhoud; dat de betrokkene in die brief aldus onder meer gewag maakt van zijn inzet als schepen van ruimtelijke ordening, stedenbouw en toerisme en van zijn fierheid getuigt over bepaalde verwezenlijkingen; dat hij in die brief voorts om de stem van de kiezer vraagt om de gemeente "in goede handen" te houden; dat in die brief naar de bijgevoegde publicatie wordt verwezen met de zinsnede "in bijlage een beknopte geschiedenis van onze donkgemeenten"; dat de publicatie zelf die "Heden en verleden van het Donkmeer" is genoemd, 17 bladzijden omvat van half A4-formaat, gevat in een meerkleurig kaft en Camiel MOERMAN vermeldt als samensteller; dat deze in de publicatie vooreerst een aantal gegevens uit de geschiedenis van Berlare, Overmere en Uitbergen aanbrengt (blz. 1 tot 7); dat voorts enkele aspecten van de historiek van het Donkmeer aan bod komen (blz. 8 tot 12), de recente geschiedenis van het meer (blz. 15 en 16) en de huidige toestand ervan (blz. 16 en 17) en ten slotte gewag gemaakt wordt van "de problematiek" van het meer en wat daaraan moet worden gedaan (blz. 13 en 14);

Overwegende dat de belanghebbende partij aanvoert dat de publicatie aansluit bij de politieke boodschap van de voormelde brief en die boodschap zou kunnen worden samengevat als "Overmere heeft grote toeristische mogelijkheden (opgesomd in bijgaande brochure) het is nu zaak ze verder te realiseren"; dat echter de publicatie los van de brief een eigen leven

kan leiden en alsdan die boodschap in die publicatie zelf niet meer blijkt; dat deze publicatie op zichzelf immers geen politieke boodschap uitdraagt die illustrerend of opiniërend is ten aanzien van de verkiezingen en de kandidaten voor de verkiezingen en zelfs geen melding maakt van de gemeenteraadsverkiezing, noch van de kandidatuur van de auteur of de lijst waarvoor hij opkomt; dat zij aldus niet als een "politiek drukwerk" kan worden beschouwd en dat karakter niet verkrijgt doordat de kosten ervan zijn opgenomen als uitgaven voor de verkiezingspropaganda; dat dienvolgens de verspreiding van de publicatie moet worden aangemerkt als zijnde in strijd met het verbod vervat in artikel 7, §1, 1°, van de voormelde wet van 7 juli 1994;

Overwegende dat luidens artikel 74bis van de gemeentekieswet verkiezingen door de Raad van State echter alleen ongeldig worden verklaard op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de onderscheiden lijsten kunnen beïnvloeden; dat verzoeker beweert dat de vastgestelde overtreding een dergelijke onregelmatigheid is; dat die bewering die niet nader wordt gestaafd niet kan worden bijgetreden; dat immers niet kan worden aangenomen dat het verspreiden van de kwestieuze publicatie, gelet op haar inhoud en ongetwijfeld zeer bescheiden waarde, ook maar enige kiezer voor de gemeenteraad ertoe heeft gebracht om zijn stem uit te brengen eerder op Camiel MOERMAN of op zijn lijst dan op een andere kandidaat of een andere lijst; dat bijgevolg evenmin kan worden verondersteld dat de zetelverdeling tussen de onderscheiden lijsten erdoor kan zijn beïnvloed; dat het middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Enig Artikel.

Het beroep wordt verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op twintig maart 2001, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	D. VERBIEST,	kamervoorzitter,
	J. LUST,	staatsraad,
	G. VAN HAEGENDOREN,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

D. VERBIEST.